

Βρυξέλλες, 22 Μαΐου 2025
(OR. en)

9305/25

POLCOM 100
COMER 82
UD 117
COHOM 81
DELECT 63

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	21 Μαΐου 2025
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	C(2025) 3066 final
Θέμα:	ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 21.5.2025 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - C(2025) 3066 final.

σνημμ.: C(2025) 3066 final

Βρυξέλλες, 21.5.2025
C(2025) 3066 final

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21.5.2025

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

Σκοπός του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία¹ (στο εξής: κανονισμός) είναι η παρεμπόδιση, σε χώρες εκτός της ΕΕ, αφενός της θανατικής ποινής και, αφετέρου, των βασανιστηρίων και άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας.

Γίνεται διάκριση μεταξύ:

— αντικειμένων που εκ φύσεως προορίζονται για σκοπούς κακοποίησης και δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτελούν αντικείμενο εμπορίου (παράρτημα II)· και

— αντικειμένων που μπορεί να χρησιμοποιούνται για νόμιμους σκοπούς, όπως ο εξοπλισμός για την επιβολή του νόμου (παράρτημα III) ή τα αντικείμενα για θεραπευτική χρήση (παράρτημα IV).

Το εμπόριο αντικειμένων που απαριθμούνται στα παραρτήματα III και IV υπόκειται σε αποτελεσματικό έλεγχο όταν αυτά εξάγονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, διαμετακομίζονται μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή παραδίδονται σε τρίτη χώρα ως αποτέλεσμα μεσιτικών υπηρεσιών ή τεχνικής βοήθειας.

Ο κανονισμός σχεδιάστηκε ως «ζωντανό μέσο», ενσωματώνοντας μηχανισμούς που επιτρέπουν στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή να ανταποκρίνονται συλλογικά στις αλλαγές στη διεθνή αγορά ασφάλειας και στη φύση της χρήσης και της κατάχρησης του εξοπλισμού επιβολής του νόμου, και να αντιμετωπίζουν τις τεχνολογικές εξελίξεις στο εμπόριο.

Ο κατάλογος των αντικειμένων που περιγράφονται στον κανονισμό πρέπει να επικαιροποιείται προκειμένου να ανταποκρίνεται, αφενός, στις αλλαγές στη διεθνή αγορά ασφάλειας, όπου σημειώνονται συχνά τεχνολογικές εξελίξεις και εξελίξεις που αφορούν την ίδια την αγορά και, αφετέρου, στις αλλαγές στη χρήση και την κατάχρηση του εξοπλισμού επιβολής του νόμου, όπως επισημαίνεται στην έκθεση επανεξέτασης της Επιτροπής του 2020². Για να παραμείνει κατάλληλος για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ο κανονισμός πρέπει επίσης να ανταποκρίνεται στις αναδυόμενες τάσεις και προκλήσεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια όσον αφορά τα βασανιστήρια και την κακομεταχείριση εκτός κράτησης στο πλαίσιο της καταστολής ειρηνικών διαδηλώσεων. Τα τελευταία χρόνια, οι αρχές επιβολής του νόμου σε ορισμένες χώρες κάνουν συστηματική κατάχρηση των λεγόμενων λιγότερο θανατηφόρων όπλων, συμπεριλαμβανομένων του σπρέι πιπεριού, των αντλιών εκτόξευσης νερού και των σφαιρών από καουτσούκ, για την καταστολή αντιφρονούντων και τη φίμωση ειρηνικών διαδηλωτών, γεγονός που συμβάλλει στην αύξηση του αριθμού των πολιτών που τραυματίζονται σοβαρά ή σκοτώνονται. Σε ορισμένα μέρη του κόσμου, οι διαδηλωτές υφίστανται ολοένα και περισσότερο υπερβολική, παράνομη ή περιττή χρήση βίας³.

Ο τρέχων κατάλογος αντικειμένων επικαιροποιήθηκε τελευταία φορά με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/2134 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Νοεμβρίου 2016, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου για το εμπόριο

¹ ΕΕ L 30 της 31.1.2019, σ. 1. Κατόπιν αρκετών τροποποιήσεών του, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1236/2005 του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 2005, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία (ΕΕ L 200 της 30.7.2005, σ. 1) κωδικοποιήθηκε ως κανονισμός (ΕΕ) 2019/125.

² COM (2020) 343 final της 30.7.2020.

³ <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/07/protect-the-protest/>

ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία⁴.

Η παρούσα κατ' εξουσιοδότηση πράξη παρουσιάζει τροποποιήσεις στον κατάλογο των αντικειμένων που περιγράφονται στα παραρτήματα II και III. Στο παράρτημα II περιλαμβάνονται αντικείμενα που δεν έχουν άλλη πρακτική χρήση εκτός από τη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία. Στο παράρτημα III περιλαμβάνονται αντικείμενα που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια ή για την επιβολή άλλης σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας:

αντικείμενα που χρησιμοποιούνται κυρίως για σκοπούς επιβολής του νόμου.

αντικείμενα τα οποία, λαμβανομένων υπόψη του σχεδιασμού τους και των τεχνικών χαρακτηριστικών τους, υπάρχει ουσιαστικός κίνδυνος να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη απαγορεύει τα όπλα, τις συσκευές και τον εξοπλισμό για τη διάχυση χημικών ουσιών εξουδετέρωσης ή ερεθισμού ή ορισμένων συναφών ουσιών και συναφή πυρομαχικά που δεν είναι κατάλληλα προς χρήση από τις αρχές επιβολής του νόμου για την καταστολή ανθρώπων ή για τον έλεγχο ταραχών ή την αυτοπροστασία. Επιπλέον, η κατ' εξουσιοδότηση πράξη απαγορεύει τα αντικείμενα για τα οποία υπάρχει υψηλός κίνδυνος να προκαλέσουν τόσο ισχυρό πόνο ή οδύνη ώστε να ισοδυναμεί με βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.

Οι τροποποιήσεις βασίζονται κυρίως στα συμπεράσματα της έκθεσης της Επιτροπής του 2020 όσον αφορά το φάσμα των αντικειμένων⁵, στις εργασίες της άτυπης ομάδας εμπειρογνομόνων της Επιτροπής για την εφαρμογή του κανονισμού, στις εκθέσεις του Ειδικού Εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια⁶ και οργανώσεων που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και στα σχετικά διεθνή πρότυπα στον τομέα αυτό⁷. Για παράδειγμα, οι πρότυποι ελάχιστοι κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των κρατουμένων (που αναθεωρήθηκαν το 2015 και αναφέρονται ως κανόνες Nelson Mandela) απαγορεύουν τη χρήση μέσων καταστολής που είναι εκ φύσεως ταπεινωτικά ή επώδυνα, καθώς δεν εξυπηρετούν κανέναν θεμιτό σκοπό επιβολής του νόμου ο οποίος δεν μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση τυποποιημένων δεσμών χεριών ή ποδών, γεγονός που εξηγεί τη συμπερίληψη δεσμών περισσότερων του ενός ατόμων στο παράρτημα II, ενώ αυτά προηγουμένως περιλαμβάνονταν στο παράρτημα III.

⁴ EE L 338 της 13.12.2016, σ. 1.

⁵ COM (2020) 343 final της 30.7.2020.

⁶ Ειδικός εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια, «τη χρήση βίας εκτός κράτησης και την απαγόρευση των βασανιστηρίων και άλλων μορφών σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας...», UN.doc A/72/178, 20 Ιουλίου 2017: «Κάθε χρήση βίας εκτός κράτησης που δεν επιδιώκει νόμιμο σκοπό (νομιμότητα) ή είναι περιττή για την επίτευξη νόμιμου σκοπού (αναγκαιότητα) ή που προκαλεί υπερβολική βλάβη σε σύγκριση με τον επιδιωκόμενο σκοπό (αναλογικότητα) έρχεται σε αντίθεση με τις καθιερωμένες διεθνείς νομικές αρχές που διέπουν τη χρήση βίας από όργανα επιβολής του νόμου και ισοδυναμεί με σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία».

⁷ Πρότυποι ελάχιστοι κανόνες των Ηνωμένων Εθνών για τη μεταχείριση των κρατουμένων (κανόνες Nelson Mandela), κανόνες της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR), Κατευθυντήριες γραμμές για τα λιγότερο θανατηφόρα όπλα στην επιβολή του νόμου (Guidance on Less-Lethal Weapons in Law Enforcement) ή το Εγχειρίδιο των Ηνωμένων Εθνών για την αποτελεσματική διερεύνηση και τεκμηρίωση των βασανιστηρίων και άλλων τρόπων σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (Πρωτόκολλο της Κωνσταντινούπολης).

2. ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Το άρθρο 29 παράγραφος 4 του κανονισμού προβλέπει ότι «Πριν από την έκδοση μιας κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η Επιτροπή διεξάγει διαβουλεύσεις με εμπειρογνώμονες που ορίζουν τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις αρχές της διοργανικής συμφωνίας της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου⁸».

Στην αιτιολογική σκέψη 46 του κανονισμού προβλέπεται ότι «είναι ιδιαίτερα σημαντικό η Επιτροπή να διεξάγει, κατά τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, τις κατάλληλες διαβουλεύσεις, μεταξύ άλλων σε επίπεδο εμπειρογνομένων, οι οποίες να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.».

Επιπλέον, στην αιτιολογική σκέψη 48 του κανονισμού προβλέπεται ότι «Εάν, κατά την προετοιμασία κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, η Επιτροπή αποφασίσει να ζητήσει τη γνώμη της ομάδας, θα πρέπει να το πράξει σύμφωνα με τις αρχές που καθορίζονται στη διοργανική συμφωνία της 13ης Απριλίου 2016 για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου.».

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας της παρούσας κατ' εξουσιοδότηση πράξης μέσω της συντονιστικής ομάδας κατά των βασανιστηρίων, πραγματοποιήθηκαν εκτενείς διαβουλεύσεις διάρκειας μηνών με εμπειρογνώμονες των κυβερνήσεων των κρατών μελών, μεταξύ άλλων κατά τις συνεδριάσεις που πραγματοποιήθηκαν στις 23 Νοεμβρίου 2023, στις 6 Ιουνίου 2024 και στις 5 Δεκεμβρίου 2024.

Το σχέδιο της κατ' εξουσιοδότηση πράξης δημοσιεύτηκε για υποβολή παρατηρήσεων από τα ενδιαφερόμενα μέρη μεταξύ της 5ης Μαρτίου 2025 και της 2ας Απριλίου 2025.

Η Επιτροπή έλαβε συνολικά έξι συνεισφορές, τρεις από τις οποίες προέρχονταν από ιδιώτες, δύο από μη κυβερνητικές οργανώσεις και μία από εταιρεία.

Σε γενικές γραμμές, οι παρατηρήσεις που ελήφθησαν ήταν θετικές. Η Επιτροπή έλαβε υπό σημείωση τις συνεισφορές μη κυβερνητικών οργανώσεων που εκφράζουν την υποστήριξη τους στην πρωτοβουλία της Επιτροπής, καθώς και τις προτάσεις για την ενίσχυση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού, οι οποίες θα διερευνηθούν κατά την προσεχή έκθεση σχετικά με την επανεξέταση του κανονισμού κατά των βασανιστηρίων. Επιπλέον, η Επιτροπή έλαβε υπό σημείωση και εξέτασε τις παρατηρήσεις της εταιρείας σχετικά με ένα σημείο του παραρτήματος III.

3. ΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

Στο άρθρο 24 του κανονισμού προβλέπεται ότι «ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 29 για την τροποποίηση των παραρτημάτων I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII και IX έως IX» του κανονισμού.

⁸ [EE L 123 της 12.5.2016, σ. 1.](#)

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) .../... ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 21.5.2025

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/125 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Ιανουαρίου 2019, για το εμπόριο ορισμένων αντικειμένων δυναμένων να χρησιμοποιηθούν για τη θανατική ποινή, για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία¹, και ιδίως το άρθρο 24 πρώτο εδάφιο,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Σύμφωνα με τον κανονισμό 2019/125, απαγορεύονται η εξαγωγή, η εισαγωγή και η διαμετακόμιση αντικειμένων που απαριθμούνται στο παράρτημα II, ανεξαρτήτως της καταγωγής των εν λόγω αντικειμένων. Στο παράρτημα II περιλαμβάνονται αντικείμενα που δεν έχουν άλλη πρακτική χρήση εκτός από τη θανατική ποινή, τα βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.
- (2) Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2019/125, για κάθε εξαγωγή αντικειμένων τα οποία απαριθμούνται στο παράρτημα III απαιτείται η έκδοση άδειας, ανεξαρτήτως καταγωγής των αντικειμένων αυτών. Το παράρτημα III περιλαμβάνει τα αντικείμενα που είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία, δηλαδή τα αντικείμενα που χρησιμοποιούνται κυρίως για σκοπούς επιβολής του νόμου και τα αντικείμενα τα οποία, λαμβανομένων υπόψη του σχεδιασμού και των τεχνικών χαρακτηριστικών τους, υπάρχει ουσιαστικός κίνδυνος να χρησιμοποιηθούν για βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση ή τιμωρία.
- (3) Ο κατάλογος αντικειμένων που παρατίθεται στα παραρτήματα II και III του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 πρέπει να επικαιροποιείται, ώστε να ανταποκρίνεται στις αλλαγές στη διεθνή αγορά ασφάλειας, όπου σημειώνονται συχνά τεχνολογικές εξελίξεις και εξελίξεις που αφορούν την ίδια την αγορά, καθώς και στις αλλαγές στη χρήση και την κατάχρηση εξοπλισμού επιβολής του νόμου. Επομένως, θα πρέπει να τροποποιηθούν τα παραρτήματα II και III του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125. Για να διευκολυνθούν οι αναφορές για τις αρμόδιες αρχές και τους οικονομικούς φορείς, τα παραρτήματα II και III του εν λόγω κανονισμού θα πρέπει να αντικατασταθούν.
- (4) Το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 αναθέτει στην Επιτροπή την εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 29 για την τροποποίηση των παραρτημάτων του κανονισμού.
- (5) Συνεπώς, ο κανονισμός (ΕΕ) 2019/125 θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως,

¹ ΕΕ L 30 της 31.1.2019, σ. 1.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Το παράρτημα II του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 αντικαθίσταται από το κείμενο του παραρτήματος I του παρόντος κανονισμού.

Το παράρτημα III του κανονισμού (ΕΕ) 2019/125 αντικαθίσταται από το κείμενο του παραρτήματος II του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 21.5.2025

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN